

VZGOJA ZA VREDNOTE

Na prvi pogled zelo preprosta tema, morda se je včasih niti ne zavedamo, a ko pogledamo v globino, postane iskanje in vzgoja za vrednote velik izziv za vsako družino. Kaj nam je pomembno? Da je otrok zdrav, zadovoljen, da mu omogočamo pridobivanje izkušenj, možnosti učenja ... Otroštvo mine hitro, pogosto prehitro. Zato je pomembno, da otroku omogočimo tudi vzgojo za vrednote. Za to ne potrebujemo ne velikih znanj, ne dragih igrac, temveč **čas in željo, da otroku pomagamo na poti razvoja**. Izrabimo čas, pogovarjajmo se z njim. Bodimo pozorni na situacije, ki omogočajo spoznavanja različnih vrednot in pogovor o tem.

Nekaj nasvetov, na kaj se lahko usmerite, kaj spodbujati in kaj zavirati.

- ✓ **Vzgled** je najpomembnejši. Razmišljajmo, katere vrednote so nam pomembne in katere so tiste, za katere se tudi trudimo vsak dan. Primer: **Vrednota je zdravje**, a ob tem živimo in se prehranjujemo nezdravo, se premalo gibamo, kadimo ... ?
- ✓ **Pogovor** je zelo pomembno orodje za vzgojo, ki ga uspešno uporabimo tudi pri vzgoji za vrednote. Uporabimo ga tudi takrat, ko vedenje nekoga v naši okolici ni v skladu z našimi vrednotami in se o tem pogovarjajmo tudi z otrokom.
- ✓ **Obiski**: obiščimo ostarele sosedo, ljudi v domu upokojencev skupaj z otrokom. Pogosto slišim starše, ki rečejo, da bodo otroku prihranili gledati starajoče in bolne. A če jim ponudimo to možnost, je lahko tudi to ena izmed poti, ki vodi k učenju sočutja, empatije, spoštovanja, povezanosti.
- ✓ **Pravljice** so nepogrešljiv vir možnosti za učenje in vzgojo. Berimo. Berimo s srcem in skupaj uživajmo v pravljici. Po branju se pogovarjajmo o tem, kako se je kdo počutil; kdo je ravnal prav in kdo ne; kako bi ravnal naš otrok in kako mi. Vprašajmo ga ali se mu je kaj podobnega zgodilo tudi njemu.
- ✓ **Risanke** nikakor niso nadomestilo za pravljice, a tudi tukaj lahko najdemo možnost, da otroke vzgajamo k vrednotam. Pogosto se sprašujem: zakaj so neke risanke grde in nekatere lepe? Kaj bi na to vprašanje odgovoril otrok?

- ✓ **Igre:** izmislimo si situacijo ali pa uporabimo kakšno iz pravljice, risanke in jo odigramo skupaj z otrokom. Naj nam otrok konkretno pokaže, kako bi ravnal npr. odstopil sedež starejšemu, poskušal potolažiti prijatelja, razveselil sosedo, kako bi pozdravil, se predstavil po telefonu, vprašal za pot ... Otroci se tako imenovane simbolne igre zelo radi igrajo (frizer, šola in vrtec, trgovina...), mi pa vanje lahko smiselno vnašamo vsebine, s katerimi bomo imeli možnost vzgoje za vrednote.
- ✓ **Dogovor:** reagirajmo vedno, ko otrok ne ravna in se ne vede v skladu z našimi pričakovanji. A težko je, da ga okrcate v družbi. Dogovorimo se, da mu bomo vsakič, ko se ne bo vedel primerno in bomo v družbi, dali določeno znamenje. Tako ne otroka in ne sebe ne bomo spravili v neprijeten položaj a mu jasno sporočili, da vedenje ni ok. Pomembno: morda ne bo učinkovito prvič, a vztrajajmo.
- ✓ **Različna pričakovanja:** Otroku spoštovanje pokažemo tudi z omogočanjem možnosti, da o svojih igračah odloča sam in naj jih posodi, ko želi. Prav tako naj svoje darilo deli, ko to želi. Pogosto se zgodi, da dobimo darilo in ga spravimo v omaro, otrok pa mora svoje bombone deliti z drugimi. Potem iz vrečke izbere le tiste, ki jih ne mara in jih užaljeno ponudi drugemu. Ne, to ni vljudno, treba je ponuditi iz vrečke. A on se boji le, da mu bodo vzelo vse bombone, ki jih ima rad. Mi pa smo brez slabe vesti škatlo s najljubšimi čokoladnimi piškoti spravili v omaro in jih nismo delili z nikomer. Naj ima tudi otrok tako možnost, za male goste pa imamo pripravljene druge bombone.
- ✓ **Čas??** Pogosto rečemo, da ga za vse zgoraj naštetu nimamo. A na svetu je tako, da ima dan 24 ur za vsakega in pomembno je, kako si ga razporedimo. Vzamemo in razporedimo si ga za različne aktivnosti, vzemimo ga še za otroka: načrtno.

Srečno na poti vzgoje za vrednote in iskanjem možnosti med različnimi črno belimi možnostmi.

Pripravila:
Mateja Hlebec, svet. del.